

یادداشتی از سمیرا نیازی؛

از مالیات تکلیفی چه می دانید؟

مالیات یکی از مهمترین ابزارهای دولت برای کسب درآمد و از آن مهمتر برای تنظیم سیاستهای اقتصادی بخش عمومی است. اما مالیات انواع مختلفی دارد که یکی از مهمترین آنها مالیات تکلیفی یا (Withholding taxes) است که به اختصار به آن WHT نیز گفته می شود. تقریباً اکثر قریب به اتفاق شرکتها، کسبوکارها و افراد حقیقی با بحث مالیات تکلیفی روبرو هستند. اما در بسیاری از مواقع متاسفانه مودیان مالیاتی اطلاع چندانی از نحوه محاسبه و پرداخت آن ندارند.

به گزارش خبر، سمیرا نیازی کارشناس ارشد مالی و امور مالیات در یادداشت ارسالی با موضوع "از مالیات تکلیفی چه می دانید؟" به پایگاه خبری گزارش خبر آورده است؛

مالیات یکی از مهمترین ابزارهای دولت برای کسب درآمد و از آن مهمتر برای تنظیم سیاستهای اقتصادی بخش عمومی است. اما مالیات انواع مختلفی دارد که یکی از مهمترین آنها مالیات تکلیفی یا (Withholding taxes) است که به اختصار به آن WHT نیز گفته می شود. تقریباً اکثر قریب به اتفاق شرکتها، کسبوکارها و افراد حقیقی با بحث مالیات تکلیفی روبرو هستند. اما در بسیاری از مواقع متاسفانه مودیان مالیاتی اطلاع چندانی از نحوه محاسبه و پرداخت آن ندارند.

مالیات تکلیفی در حقیقت بخشی از مالیات بر درآمد اشخاص است که تکلیف کسر و پرداخت آن براساس احکام قانونی مرتبط با برخی از منابع مالیات بر درآمد بر عهده پرداختکنندگان وجوه است. در مالیات تکلیفی در صورتی که شما دریافتکننده خدمات باشید، موظف هستید در قرارداد با اشخاص ثالث از شخص کسبکننده درآمد، مالیات را کسر و به اداره دارایی واریز نمایید. چنانچه شما ارائهکننده خدمات هستید، کارفرما موظف است از شما مالیات را کسر و به اداره دارایی پرداخت نماید. مالیات عملکرد نیز پس از آن که صورتحساب سود و زیان شرکت تنظیم شد بایستی به میزان ۲۵٪ رقم سود خالص شرکت به عنوان مالیات کارکرد محاسبه و ثبت شود. به طور کلی مالیاتهای تکلیفی یکی از انواع مالیاتها می باشد؛ که اشخاص حقیقی و حقوقی برای پیشرفت کشور و ساخت زیر ساختها، کشورهای کشور، موظف به پرداخت آن هستند. این نوع مالیات به چند نوع دسته بندی می شود.

مالیاتهای تکلیفی به چه نوع مالیاتی گفته می شود؟
مالیاتهای تکلیفی به یک نوع از مالیاتها می باشد؛ که برای برآمد می گویند که اخذ آن توسط خود سازمان مالیات صورت نمی گیرد و دریافت آن به عهده اشخاص حقیقی و حقوقی به عنوان واسطه قرار داده شده است.

به عنوان مثال این نوع مالیات را می توانید در فیش حقوقی خود مشاهده کنید، ردیفی و هزینه ای که به عنوان مالیات قید شده توسط شرکت یا اداره از شما کسر می شود و در پایان دوره مالی شرکت مکلف به پرداخت آن به صورت کامل به سازمان امور مالیاتی است.

تفاوت مالیات تکلیفی با مالیات بر عملکرد
مالیاتهای تکلیفی در کنار مالیات بر عملکرد از اصلی ترین منابع درآمد سیستم اجرایی کشور محسوب می شوند. البته این دو نوع مالیات تفاوت اساسی با همدیگر دارند. مالیات عملکردی از درآمد و سود خالص اشخاص حقیقی و حقوقی به صورت مستقیم از طریق سازمان امور مالیاتی گرفته می شود.

در مقابل مالیات عملکرد مالیاتهای تکلیفی قرار دارند. اگرچه این نوع مالیات هم به سود خالص و درآمد افراد اختصاص داده می شود. ولی وظیفه دریافت آن به عهده خود سازمان امور مالیاتی نیز نخواهد بود، گرچه سرانجام بایستی به خود سازمان مالیات، پرداخت شود.

نحوه محاسبه مالیات تکلیفی
برای محاسبه این نوع مالیات بایستی گفت که میزان آن به نوع تکلیفی بستگی دارد که قانونگذار برای هر شخص حقیقی و حقوقی در نظر گرفته است. به همین دلیل نیز مجموعه های ارائه دهنده خدمات که از سمت سازمان موظف هستند این نوع مالیات را دریافت کنند. علاوه بر این به سبب گستردگی برخی کارها همچون مجموعه ای که هزاران کارمند در اختیار دارد و بایستی مالیات تکلیفی را بر حقوق آنها اعمال کند، به محاسبه دقیق نیاز دارد.

خصوصیات مالیات تکلیفی
یکی از خصوصیات این نوع مالیات این است که سازمان امور مالیاتی، آن را سریع و آسان می تواند وصول کند. دیگر اینکه هزینه پرداختی برای وصول آن بسیار کم می باشد. این مالیات جزو منابع اطلاعاتی مربوط به مالیات سازمان امور مالیاتی می باشد. انواع مالیات تکلیفی
مالیات تکلیفی در قوانین مربوط به مالیاتهای مستقیم، شامل انواع مختلفی که در ذیل اشاره می شود است:

اجاره املاک (مطابق ماده ۵۳، تبصره ۹)

حقوق (مطابق ماده های اصلاحی ۸۵ و ۸۶)

مضاربه (مطابق ماده ۱۰۲)

حق الوکاله (مطابق ماده ۱۰۳)

نقل و انتقالات (مطابق ماده ۵۹)

اشخاص حقوقی و مؤسسه هایی که در خارج از کشور اقامت دارند. (مطابق ماده ۱۰۷)

مسئولین مربوط به رفع اختلاف اشخاص حقوقی (مطابق ماده ۱۱۶)

مؤسسات بیمه (مطابق ماده ۱۰۹)

منافع بلاعوض دارایی ها (مطابق ماده ۱۲۳)

نقل و انتقالات سهام (مطابق ماده ۱۴۳)

مسئولیت آخرین سرپرست شخص حقوقی و مدیران رفع اختلاف و ضامن های آن ها (مطابق ماده ۱۱۸)

مالیات بر ارزش افزوده

مالیات تکلیفی حق الزحمه ها (ماده ۱۰۴)

مالیات تکلیفی، مالیات حقوق

یکی از شناخته شده‌ترین مالیات تکلیفی در میان حقوق بگیران، مالیات تکلیفی حقوق به شمار می‌آید. در این نوع از مالیات کارفرمایان مکلف‌اند در زمان پرداخت حقوق کارکنان خود، مالیات بر درآمد حقوق را از آن کسر کرده و در زمان مقرر به سازمان امور مالیاتی پرداخت نمایند. در اصل، این مالیات که از حقوق کارکنان کسر شده است، با واسطه از طریق کارفرمای آن‌ها به سازمان امور مالیاتی پرداخت می‌شود و خود کارکنان در پرداخت آن هیچ گونه نقشی ندارند.

مالیات تکلیفی اجاره املاک

در این نوع مالیات یک نکته مهم وجود دارد و آن این است که این نوع مالیات به املاکی تعلق می‌گیرد که توسط یک شخص حقوقی اجاره شده باشد. شخص حقوقی که ملک استیجاری را در اختیار دارد، موظف است که مالیات بر درآمد اجاره ملک صاحب خانه را در هر ماه به سازمان امور مالیاتی پرداخت کند و فیش پرداختی را به صاحب خانه تسلیم کند.

دقت داشته باشید که این نوع مالیات برای اجاره ملک به شخص حقوقی می‌باشد و اگر صاحب خانه ملک خود را به شخص حقیقی اجاره داده باشد، مالیات بر درآمد اجاره را باید سالانه خودش پرداخت کند.

در رابطه با مالیات تکلیفی اجاره املاک یک نکته بسیار مهم وجود دارد و آن این است که فقط از املاکی مالیات تکلیفی اجاره املاک دریافت می‌شود که از طریق یک شخص حقوقی به اجاره رفته باشند.

طبیعی است چنان‌که ملک خود را به اشخاص حقیقی اجاره داده باشید، پرداخت مالیات بر درآمد اجاره املاک آن سالیانه و به صورت مستقیم از طریق خود شما صورت می‌گیرد و پرداخت آن به صورت مالیات تکلیفی منتفی می‌شود.

نحوه محاسبه مالیات تکلیفی اجاره براساس صدر ماده ۵۳ ق.م.ا است که بیان می‌کند «کل مال الاجاره اعم از نقدی و غیرنقدی پس از کسر ۲۵ درصد بابت هزینه‌ها و استهلاک‌ها و تعهدات مالک نسبت به مورد اجاره.

براساس این ماده قانونی هر مبلغی که شما به عنوان اجاره پرداخت می‌کنید باید در ۷۵ درصد ضرب کنید تا ۲۵ درصد استهلاک و هزینه ملک از آن کم شود. مبلغی که به دست می‌آید، درآمد مشمول مالیات اجاره است.

سپس چنانچه موجر شما شخص حقوقی باشد باید ضرب در ۲۵ درصد شود و اگر شخص حقیقی بود باید ضرب در نرخ ماده ۱۳۱ شود که پلکانی است. یعنی تا میزان ۵۰۰ میلیون ریال ۱۵ درصد، ۵۰۰ میلیون ریال بعدی ۲۰ درصد و مابااختلاف هر چقدر باقی ماند ۲۵ درصد است.

مالیات های تکلیفی بر حق الوکاله

هر نوع وکالتی از وکالت دادگستری گرفته تا شخصی که حق وکالت برای انجام امور منحصربه‌فردی را دریافت می‌کند، شامل مالیات تکلیفی خواهد بود.

براساس قانون مالیات مستقیم و آنچه که به صراحت در ماده ۱۰۳ این قانون ذکر شده است. وکلا موظف هستند تا در قراردادهای خود میزان ۵ درصد از حق الوکاله را به عنوان مالیات قید کنند و بعد به سازمان مالیات پرداخت نمایند.

مالیات های تکلیفی برای مؤسسات بیمه

در رابطه با مالیات تکلیفی مؤسسات بیمه به صورت شفاف در تبصره ۵ ماده ۱۰۹ قانون مالیات مستقیم اشاره شده است. آن دسته از مؤسسات بیمه‌ای خارجی خود به قبول بیمه اتکایی توسط مؤسسات بیمه داخلی درآمد کسب می‌کنند.

بایستی ۲ درصد از حق بیمه‌های دریافتی خود را که به کشور ایران مرتبط است را به عنوان مالیات دریافت کنند و سپس به سازمان امور مالیاتی پرداخت نمایند. البته وظیفه دریافت این مبلغ به عهده بیمه ایرانی است که در حال همکاری با مؤسسات خارجی است. مهلت پرداخت آن نیز یک ماه پس از دریافت این میزان مالیات است.

مالیات های تکلیفی برای نقل و انتقال سهام

یکی از مالیات‌های معروف مالیات تکلیفی مالیات نقل و انتقال سهم است. برای این مورد نیز پیش‌بینی‌های لازم در قانون به عمل آمده است.

براساس ماده ۱۴۳ قانون مالیات مستقیم، تکلیف اخذ مالیات از سمت قانون‌گذار به عهده شخصی گذاشته شده است که انتقال سهم را انجام می‌دهد. براساس این قانون انتقال دهنده سهم تحت هر عنوانی بایستی حدود ۴ درصد از ارزش سهم خود را به عنوان مالیات کم کرده و سپس به سازمان مالیات تحویل دهد.

مالیات های تکلیفی پزشکان

مالیات‌های تکلیفی برای پزشکان عمر کوتاهی دارد و از زمان تدوین و ارائه قانون بودجه سال ۹۸ مطرح شده است. پس از بررسی‌های به عمل آمده نیز در پایان همان سال ۹۸ نیز سامانه مالیات تکلیفی پزشکان نیز در سایت سازمان امور مالیاتی راه‌اندازی شد. علاوه‌براین، این نوع مالیات در قانون مالیات‌های مستقیم نیز وارد شد.

براساس قانون مالیات تمام مراکز درمانی چه دولتی و چه خصوصی، چه وابسته به نهاد خاصی باشند یا این‌که به صورت خیره و خودگردان اداره شوند؛ بایستی ۱۰ درصد از حق‌الزحمه را که به کادر پزشکی خود اختصاص می‌دهند به عنوان مالیات‌های تکلیفی کسر کنند و در مهلتی تعیین شده با اداره امور مالیاتی پرداخت نمایند.

در آخر این که انواع مختلف دیگری از مالیات‌های تکلیفی نیز تعیین شده است مانند مالیات بر مزایده، مالیات بر ارزش افزوده و مواردی از این دست که میزان دقیق آن و شرایط حاکم بر آن در قانون به صورت شفاف قید شده است.

میزان جریمه افراد متخلف مالیات تکلیفی

هر شخص حقیقی و یا حقوقی که در پرداخت مالیات تکلیفی کوتاهی و تخلف کند، به میزان ۲۰٪ از مالیاتی را که باید پرداخت می کرده و انجام نداده، جریمه می شود. علاوه بر آن هم در برابر هر ماه دیرکرد این جریمه، به میزان ۲/۵٪ به این مقدار اضافه می شود. در نظر داشته باشید که این درصد در مبالغ بالا میزان قابل توجهی می شود.

با توجه به قوانین مالیات های مستقیم حتی اگر هم که موسسات دولتی، وزارت خانه ها و یا شهرداری ها در پرداخت مالیات تصویب شده کوتاهی کنند و در زمان مقرر پرداخت نکنند، بر اساس قانون تخلفات اداری جریمه می شوند.

حتی اگر زمانی که شخص حقیقی و یا حقوقی مالیات تکلیفی را از مودی خود دریافت نکرده باشند، باید در زمان مقرر شده آن را پرداخت کند و در غیر این صورت بر اساس قانون، شامل جرایم و مجازات می شود، زیرا قانون به این صورت است که پرداخت به موقع این مالیات برای واسطه آن می باشد و در صورت عدم پرداخت برای همان واسطه جریمه در نظر گرفته می شود.

توجه داشته باشید که در نهایت اگر این مالیات به سازمان پرداخت نشود، با توجه به قوانین این سازمان، بر اساس مجازات درجه ششم، شخص واسطه پرداخت از ۳ ماه تا ۲ سال به حبس تعزیری و یا مجازات های دیگر محکوم شود.

شرایط بخشودگی جرایم مالیات های تکلیفی

بعضی از مودیان به تکالیف قانونی خود در زمان مقرر عمل کرده و براساس شرایطی از تسهیلاتی برخوردار خواهند شد. این وظایف می&lrمان توان شامل تسلیم به موقع اظهارنامه و ترانزنامه و حساب سود و زیان باشد. علاوه&lrمان بر این پرداخت&lrمان کننده&lrمان هایی که نسبت به کسر مالیات های&lrمان حقوق و پرداخت آن و پذیرش برگ مطالبه مالیات&lrمان های تکلیفی اقدام کنند از مشوق هایی برخوردار خواهند شد.

این پرداخت کننده ها در صورت پرداخت یا ترتیب پرداخت مالیات متعلقه شامل تسهیلات تبصره ۱ ماده ۱۹۰ قانون مذکور هستند. در این راستا وظایفی برای روسای امور مالیاتی بعد از انجام توافق با پرداخت کننده مالیاتی در نظر گرفته شده است.

از جمله این وظایف اخذ درخواست ترتیب پرداخت از پرداخت کننده و صدور دستور ثبت و تهیه قبض مالیاتی است. در این صورت امکان بهره مندی از تسهیلات مشوق تا میزان ۸۰ درصد جرایم برای پرداخت کننده ها میسر خواهد بود.

نحوه پرداخت مالیات تکلیفی

از آنجایی که اشخاص حقیقی و حقوقی واسط پرداخت این نوع مالیات هستند و زمان مشخص شده برای آن یک ماه پس از کسر این نوع مالیات از حقوق یا خدمات است. برای پرداخت این نوع مالیات مهم اشخاص واسط بایستی به نزدیک ترین حوزه مالیاتی خود مراجعه نمایند و فیش مربوط به مالیات تکلیفی را دریافت نمایند.

بعد از تکمیل فیش می&lrمان توان برای پرداخت آن اقدام نمود. البته سازمان امور مالیاتی در حال برنامه&lrمان ریزی برای تکمیل یک سامانه آنلاین برای پرداخت این نوع مالیات است.

چرا باید مالیات تکلیفی را پرداخت کنیم؟

به طور کلی مالیات درآمدی است که دولت برای برطرف کردن هزینه های&lrمان خود از مشمولان قانونی آن را دریافت می&lrمان کند و مشمولان مکلف به پرداخت آن هستند. این مالیات&lrمان های تکلیفی، به دنبال دیگر مالیات&lrمان ها در حقیقت بخشی از هزینه دولت را در اداره کشور فراهم می&lrمان کند.

مالیات تکلیفی تنها شامل حقوق و دستمزد کارگران و کارمندان نمی&lrمان شود و مشمولان دیگری نیز دارد. در حقیقت هر گونه پرداختی به شخص ثالث حتی در صورتی که جزء کارگران یا پرسنل نباشد بایستی درصدی از آن که در قانون معین شده است کسر و در مدت زمان مشخص شده به نان و مشخصات فرد دریافت کننده به حساب سازمان امور مالیاتی واریز شود.

اهمیت ثبت حسابداری مالیات های تکلیفی

سهل انگاری در پرداخت مالیات تکلیفی حاوی جرایم منحصربه فرد و در برخی از موارد بسیار سنگین خواهد بود. شیوه های بسیار مختلفی برای ثبت حسابداری مالیات&lrمان های تکلیفی وجود دارد. این شیوه&lrمان ها معمولاً به کمک نرم افزارهای مرتبط در این حوزه به سرعت انجام می&lrمان شود و برای حسابرسی سالانه حاوی اهمیت بسیار زیادی است.

کلام آخر

در واقع مالیات تکلیفی نوعی از مالیات بر درآمد است که گروهی از اشخاص حقیقی یا حقوقی وظیفه دریافت آن از سایر اشخاص و سپس پرداخت آن به سازمان امور مالیاتی را بر عهده دارند. در حقیقت این نوع مالیات یکی از گروه&lrمان های بسیار مهم در انواع صورت&lrمان ها و گزارشات مالی محسوب می&lrمان شود که در اواخر هر دوره مالی برای برآورد دقیق کارکرد یک مجموعه بایستی آن را در نظر گرفت.